

**Д.Р. Бокало, Я.В. Германюк,
Н.М. Саламага** – студентки 4 курсу
факультету міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки
Науковий керівник – Є.І.Сінченко,
кандидат філологічних наук, доцент
кафедри іноземних мов факультету
міжнародних відносин
Східноєвропейського національного
університету імені Лесі Українки

Фразеологія сучасного французького політичного медіа дискурсу

Медіа-дискурс у вузькому значенні слова визначається як форма комунікативної діяльності (усна чи письмова) через яку на отримувача/отримувачів інформації здійснюється вплив. А. Жігліон характеризує його як «дискурс впливу, що має місце у соціальному світі», мета якого «діяти на іншого, щоб змусувати його вірити, думати, також діяти» [3]. Що стосується політичного дискурсу, то Крістіан Ле Барт характеризує його як непрямий, репрезентативний. Професіонали від політики, стверджує вчений, монополізують право говорити про політику та мають привілей бути почутими, серйозно сприйнятими. Вони, у певному змісті слова, не є самостійними, підкорюються чужій волі. Політичний медіа дискурс це дискурс, адресантом (або замовником) якого є люди при владі. У широкому значенні це є публічне висловлювання про державні речі. Медіа-дискурс є більш зацікавленим, ніж таким, який зацікавлює [2].

О. Чередниченко відмічає, що медіа дискурс сьогодні еволюціонує у бік більшої аргументованості та експресивності, що вимагає застосування різноманітних виражальних засобів, чільне місце серед яких належить фразеології. Головною прагматичною метою є переконання адресата у правильності висловлюваних ідей задля залучення на свій бік якомога більшої кількості прихильників. І саме головна мета визначає вибір експресивних засобів аргументації. Їхня функція у політичному медіа-дискурсі полягає насамперед не стільки в аргументації думки, впливу на раціональне, логічне, скільки на емоційно-образне мислення адресата.

Метою нашого дослідження є прослідкувати вживання, частотність сталих фразеологічних одиниць у французькому політичному медіа дискурсі, систематизувати, класифікувати їх, визначити ступінь образності та авторської

модальності. Матеріалом служать статті політичної тематики, узяті із французьких видань *Le monde*, *Le Figaro* та інтернет-джерел.

Стійкі мовні одинці образного характеру значно посилюють ступінь образності і можуть бути побудовані на основі **метафори**: *le plancher* (дослівно: стеля) – ліміт, який не можна перевищувати, *un joker* (джокер) – непередбачувана постать, *un pétarde moullé* (мокра петарда) – дута сенсація; **метонімії** *perdre pied* (втратити ногу) – втратити рівновагу, похитнутися; *fauteuils (portefeuilles) à distribuer* (стілці (портфелі) для розподілу) – посади для призначення, **евфемізму** *il ne faut pas raconter d'histoire* (не потрібно розповідати казки) – не обманювати, не відходити від теми; *revenir sur ses belles paroles* (повернутися до гарних слів) – повернутися до пустих обіцянок; **оксиморону**: *détenir le triste record des crimes d'honneur* – утримувати сумний рекорд злочинів честі, *glorifier des terroristes qui massacrent aveuglément dans les rues* – прославляти терористів, які сліпо вбивають на вулицях; *la méthode douce des pressions diplomatiques* – м'який метод дипломатичного тиску.

Сучасний політичний медіа-дискурс характеризується інтенсифікацією, надмірною вживаністю зображальних засобів у межах часто навіть одного речення:

Le camp des pyromanes (1) *affiche de bonnes intentions* (2), *celles qui pavent l'enfer* (3). – Табір піроманів (люди, що отримують задоволення від пожеж, і не приховують свої причетності) (1) демонструє (афішує) гарні наміри (2), ті, які прокладають дорогу у пекло (3).

L'Europe, en panne (1) *dans la course mondiale à l'innovation* (2), *joue son va-tout* (3): В Європі – несправність (1), в глобальній гонці інновацій (2), вона грає ва-банк (3).

Асоціативне поле образного фразеологізму, як свідчить проведений нами аналіз та систематизація матеріалу, може перетинатися із будь-якою сферою людської діяльності, а саме:

релігією: *l'enfer est pavé de bonnes intentions* – пекло, вимощене благими намірами.

вихованням, навчанням: *tirer les leçons* – винести уроки, зробити висновки.

родинними зв'язками: *parrainer des mouvements extrémistes islamistes*. – стати хрещеним батьком екстремістських ісламських рухів

літературою: *le point culminant de la politique*. – кульмінаційна точка (вершина) політики.

мистецтвом: *négociations en coulisses* – переговори “за лаштунками” (таємні, сепаратні)

мовознавством: *un nouveau contexte économique* – новий економічний контекст (становище).

географією: *Des citations tirées du discours du président russe Vladimir Poutine ont inondé rapidement le web*. – Цитати з виступу президента Росії Володимира Путіна швидко затопили веб-сайт.

історією: *détrôner le parti* – змістити з трону партію
правом: *l'affaire d'évasion fiscale LuxLeaks, huis clos* – рішення про
проведення судового засідання при зачинених дверях.

державним управлінням: *motion de censure* – вотум недовіри

соціальні відносинами: *remettre en cause* – ставити на обговорення;

donnant donnant – послуга за послугою / поступка за поступку.

військовою справою: *la première passe d'armes* – перше випробування зброї;

perdre la bataille – програти битву;

l'explosion des flux migratoires – вибух міграційних потоків;

au bord de l'implosion – на межі краху.

Quant aux communistes, ils continuent de suivre *la ligne de feu URSS*, Ils ne font
qu'*allumer les feux d'une prochaine guerre*, la bombe est à retardement. – Що
стосується комуністів, то вони продовжують слідувати *лінії вогню* СРСР, Вони
тільки *розпалюють* чергову війну, бомбу уповільненої дії.

традиціями: *poser un niquab* sur l'idée de démocratie = *couvrir d'une burqua*
одягти паранджу на ідею демократії.

садівництвом: *porter ses fruits* – приносити плоди;

être le fruit de la coalition. – бути плодом коаліції.

медициною: *Une épidémie de reconnaissance d'un état de Palestine après la*
Suède – *Епідемія* визнання держави Палестини після Швеції;

la fièvre se répand en Angleterre et atteint maintenant la France. – *лихоманка*
поширюється Англією і в даний час досягає Франції;

faire avaler la pilule – змусити проковтнути пілюлю таблетку

акушерством: *un embryon de consensus* – *ембріон* консенсусу;

L'Etat d'Israël naît dans la douleur – Держава Ізраїль народжується у болях

будівництвом: *la nouvelle architecture des relations internationales* – нова
архітектура міжнародних відносин;

enfoncer le clou – вбити цвях;

tirer la sonnette d'alarme – натиснути на кнопку тривоги;

ouvrir la porte au Hamas – відкрити двері Хамасу

механікою: *zone tampon* – буферна зона

кравецькою справою, одяг: *découdre le message* – перекроїти повідомлення;

reprendre sa robe d'avocat – знов вдягти мантию адвоката;

se serrer la ceinture – затягнути паски

кулінарією: Si David Cameron *avait mis de l'eau dans son vin* – Якби Девід
Кемерон *долив води в своє вино* (стримав свої амбіції, претензії.)

телебаченням: *zapping professionnel* – дистанційне перемикання телевізора
(керування на відстані).

спортом: *faire un tremplin* – створити трамплін

іграми: *chercher un lot de consolation* – шукати втішний приз.

Інколи вони набувають стилістичної форми розмовного жартівливого (каламбуру): *le perchoir du Parlement* – місце голови національних зборів, досл.: сідало парламенту.

Фразеологізми, які часто використовуються у медіа дискурсі, можуть бути запозичені як із древніх мов, наприклад, латинське *in fine* (в кінці сторінки), так із сучасних, наприклад англійське *des boat people* – емігранти, що перетинають незаконно кордон човном.

При всій семантичній самодостатності мовних фразем, вказує О.Чередниченко, вони можуть нарощувати або інтенсифікувати свій смисл у процесі комунікації шляхом додавання лексичних одиниць, які надають актуалізованій одинці політичного сенсу [1: 60]: *ils sont devenus une arme politique* (політична зброя), *gesticulations politiques* (політична жестикуляція, маневри), *une clientélisme politique* (політичне кумівство), *le duel politique* (політична дуель).

За **ступенем образності** фразеологізми поділяються на:

А) необразні;

l'entrée en vigueur – набуття чинності;

passer un accord – укласти домовленість;

poser un problème de fond – винести питання на обговорення;

Б) образні:

La France passoire – Франція-сито, місце для потоку іммігрантів;

La défiance britannique renvoie le grand compromis à plus tard, à un second sommet à la mi-juillet. C'est-à-dire une fois la poussière retombée... – Британська недовіра відкладає великий компроміс на пізніше, на другий саміт, на середину липня. Тобто, як тільки пил вляжеться...

l'avenir est bouché – майбутнє заткнуто корком (важко досяжне)

ils lancent des vagues d'attentats meurtriers – вони запускають хвилі кривавих терактів;

tourner à l'aigre – молоко скисає (процес затягується)

craquer sous l'afflux des clandestins – тріщати під напливом мігрантів.

За **ступенем модальності** авторського відношення визначаються як:

А) модально позитивні:

brosser dans le sens du poil – чесати в напрямку ворсу (сприяти).

Б) модально негативні:

être dans une impasse, être acculé à l'impasse – бути в глухому куті, бути загнаним в глухий кут (не мати виходу, вибору);

jeu de dupes – обман, шахрайство;

l'affaire devait mal tourner – справа з поганим оборотом (кінцем);

bête noire – чорний звір (предмет ненависті та відрази);

dresser un écran de fumée – опустити димову завісу (сховати правду, істину);

В) модально нейтральні:

mettre en sommeil – законсервувати, не дати ходу (покласти під сукно, призупинити)

reculer devant le risque – давати задній хід (відступувати)

il faut du fioul – потрібне паливо, ресурси (потрібні навички, стимул)

pointer du doigt – вказувати пальцем (уточнювати);

За **способом авторства** виділимо фразеологізми:

А) словникові:

semer le doute – сіяти сумніви;

avoir le vent en poupe – йти за попутним вітром.

Б) авторсько-індивідуалізовані (коли існуючий, словниковий фразеологізм супроводжується додатковим авторським образним значенням):

...les chrétiens autrefois majoritaires dans certaines villes *réduits* aujourd'hui à *peau de chagrin*. – ... християни колись були в більшості в деяких містах, сьогодні їх кількість всихається як шагренева шкіра.

Отже, підсумовуючи, слід підтвердити існуючу тезу про надзвичайну частотність ужитку фразеологічних одиниць у медіа дискурсі, винятком із якого не є і французька преса. Акцент при цьому робиться на образних фраземах, які досить часто вживаються уже в заголовках статей із метою зацікавити, вразити читача, вплинути на його чуттєве, емоційне сприйняття інформації. Фразеологізми будуються на основі різноманітних стилістичних прийомів (метафори, метонімії, евфемізму, оксиморону, гри слів, каламбуру), тематично пов'язуються із практично усіма сферами життя, бувають запозиченими із древніх класичних мов та мов сучасних; модально частіше бувають забарвленими (позитивно чи негативно). Як свідчить фактологічний матеріал, у медіа дискурсі рідко зустрічаються власне авторські фразеологізми, зате дуже часто авторсько-індивідуалізовані. Зокрема, дуже поширеним є прийом, коли слово загальноновживаної тематики, або ж термін, запозичений із будь-якої іншої сфери починає супроводжуватися прикметником із семою *politique*, або близькою до неї у тематичному відношенні.

Література:

1. Чередниченко О. Про мову і переклад / Чередниченко О. – К. : Либідь, 2007. – 247с.
2. Le Bart Cristian L'analyse du discours politique : de la théorie des champs à la sociologie de la grandeur // Mots les langues de politique / Le Bart cristian. – N73, 2003. – P. 97-110.
3. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.analyse-du-discours.com/discours-politique>